

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปี 2558 เป็นปีที่ถือว่ายากสำหรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวเปราะบาง ได้ส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของไทยให้อยู่ในภาวะอ่อนแอ โดยทั้งปีหดตัวถึงร้อยละ 5.8 ซึ่งเป็นอัตราหดตัวลึกสุดในรอบ 6 ปี ขณะที่กิจกรรมเศรษฐกิจในประเทศอยู่ในทิศทางฟื้นตัวเช่นกัน การลงทุนในภาคธุรกิจยังคงมีกำลังการผลิตเพียงพอ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่รอภาพความชัดเจนของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ทำให้การลงทุนใหม่หรือขยายกำลังการผลิตน้อยมาก อย่างไรก็ตาม ในช่วงครึ่งปีหลัง เศรษฐกิจมีสัญญาณดีขึ้นเนื่องจากมีปัจจัยบวกจากการขับเคลื่อนของภาครัฐผ่านการเร่งเบิกจ่ายงบประมาณ มีการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้น เช่น การช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย และการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็ก การส่งเสริม SMEs การกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น สำหรับธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในปี 2559 คาดว่าจะมีทิศทางการดำเนินงานที่ดีขึ้น ตามการปรับดีขึ้นของภาวะเศรษฐกิจจากการฟื้นตัวของภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะมาตรการการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ อย่างไรก็ตามคุณภาพสินเชื่อในปีนี้ยังคงเป็นที่น่ากังวล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินค้าโภคภัณฑ์ซึ่งยังตกต่ำอยู่ สินเชื่อที่อยู่อาศัยจะยังคงเติบโตได้ดี อย่างไรก็ตามสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิตมีแนวโน้มคุณภาพสินเชื่อด้อยลงตามการชะลอตัวของการบริโภคเอกชน การพิจารณาสินเชื่อและภาวะผูกพันเป็นกิจกรรมที่สำคัญในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ เพราะเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้หลักของธนาคาร ในขณะที่เดียวกันก็อาจทำให้รายได้ของธนาคารอยู่ในความเสี่ยงเช่นกัน ความเสี่ยงด้านสินเชื่อเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดส่วนสูญเสียแก่ธนาคาร อันเนื่องมาจากผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ตามข้อผูกพันตามสัญญาต่อธนาคาร การบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงและแข็งแกร่งของธนาคารทั้งในปัจจุบันและในอนาคต (ธนาคารทหารไทย, 2558)

ในการดำเนินธุรกิจทุกองค์กรมีวัตถุประสงค์ในการประกอบการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียในระดับสูงสุด แต่การกระทำทุกอย่างไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ องค์กรย่อมเผชิญกับความไม่แน่นอน ซึ่งไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และผลกระทบของเหตุการณ์ที่มีต่อองค์กรอาจมีทั้งด้านลบ(ความเสี่ยง)และด้านบวก (โอกาส)(ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2555)

หลักการของการบริหารความเสี่ยงมีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่ว่า องค์กรดำรงอยู่ได้ เมื่อสร้างมูลค่าเพิ่มหรือคุณค่าเพิ่มให้กับผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ทั้งความเสี่ยงและโอกาสจะส่งผลต่อการเพิ่มหรือลดมูลค่าให้กับผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร การบริหารความเสี่ยงจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารจัดการกับความไม่แน่นอน ความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการเพิ่มความสามารถขององค์กรในการเพิ่มมูลค่าให้กับผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร จึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารขององค์กรมีหน้าที่ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสูงสุดให้กับผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร โดยการกำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับการเติบโตผลตอบแทนและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรโดยรวม (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2555)

ดังนั้นบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรที่สำคัญในการบริหารความเสี่ยงจะประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ ผู้จัดการฝ่าย เจ้าหน้าที่บริหารความเสี่ยง คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และผู้ตรวจสอบภายใน เป็นต้น สิ่งที่ผู้บริหารควรตระหนักได้เสมอคือ การบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและต้องมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2555)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นศึกษาถึงผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการกับการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งงานวิจัยนี้จะทำให้ทราบถึงปัจจัยใดที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านสินเชื่อ เพราะสถาบันการเงินจะได้หาวิธีการป้องกันความเสี่ยงได้ถูกวิธียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการกับการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คำถามการวิจัย

การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการกับการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. ขนาดของคณะกรรมการบริหารมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ขนาดของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. จำนวนครั้งที่ประชุมของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
4. ประสบการณ์ของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
5. ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหารมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
6. จำนวนสมาชิกในคณะกรรมการอิสระมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการกับการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลคือสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี 2555-2559 ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากงบการเงินประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-2559 จากเว็บไซต์ www.setsmart.com

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2560 – มิถุนายน 2561

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระของการวิจัยครั้งนี้คือการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการบริหาร ขนาดของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง จำนวนครั้งที่ประชุมของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ประสิทธิภาพของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหาร และจำนวนสมาชิกในคณะกรรมการอิสระ

ตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้คือการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อ ซึ่งวัดจากอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อคุณภาพต่อสินเชื่อรวม

คำนิยามศัพท์

การกำกับดูแลกิจการ หมายถึง การบริหารจัดการบริษัทที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการกำกับดูแลกิจการต่อความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ทำให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและความเสี่ยงด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทำให้สามารถนำไปหาวิธีการป้องกันความเสี่ยงด้านสินเชื่อได้